

Warszawa, 27-01-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.5600.18.2022.MM

Pan

dr Artur Dąbrowski

**Prezes Akcji Katolickiej Archidiecezji
Częstochowskiej**

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na wniosek z dnia 22 grudnia 2022 r., działając na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), uprzejmie informuję, że po analizie niniejszej sprawy Rzecznik nie znalazł podstaw do podjęcia działań w granicach swoich kompetencji.

Wskazana we wniosku uchwała Rady Miasta Częstochowa zawierała apel do rządu o likwidację finansowania lekcji religii z budżetu miasta Częstochowy w związku z rosnącymi, niezależnie od miasta, kosztami funkcjonowania miejskiego systemu edukacji. Uchwała ta ma charakter apelu politycznego, który nie wywiera skutków prawnych dla mieszkańców. Nie oznacza ona przede wszystkim decyzji o zaprzestaniu finansowania lekcji religii w Częstochowie. Nie zmierza ona również do zaprzestania finansowania tych zajęć ze środków publicznych. Stanowi ona postulat skierowany do centralnej administracji rządowej o podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do przeniesienia ciężaru finansowania lekcji religii z samorządów na państwo i pokrywania ich w całości z państwowej subwencji oświatowej. Wydaje się, że należy ją

wiązać przede wszystkim z obserwowanym w ostatnich latach szybszym wzrostem wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na oświatę przewyższającym wzrost wysokości subwencji oświatowej. Na problem ten zwróciła uwagę między innymi Najwyższa Izba Kontroli w opublikowanej w 2022 roku Informacji o wynikach kontroli „Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego”¹.

W samej treści uchwały nie znalazły się żadne wyraźnie sformułowane treści o charakterze dyskryminującym, a tym bardziej takie, które mogłyby nosić znamiona mowy nienawiści.

Należy pamiętać, że finansowanie religii ze środków publicznych ma swoje umocowanie w art. 53 ust. 4 Konstytucji RP. W doktrynie prawa wskazuje się, że ustrojodawca, wyraźnie statuując po stronie rodziców i uczniów prawo podmiotowe do edukacji religijnej w szkole publicznej, korelatywnie nałżył na władze publiczne obowiązek organizowania lekcji religii, a zatem i ponoszenia kosztów tejże organizacji. Finansowanie edukacji religijnej w szkole publicznej nie należy zatem do zakresu swobody ustawodawcy zwykłego, ale jest konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych². Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 30 stycznia 1991 r. (sygn. akt K 11/90) wskazał, że wypłacania wynagrodzenia nauczycielom religii nie można utożsamiać z dotowaniem lub subwencjonowaniem kościołów albo innych związków wyznaniowych.

Podział kosztów organizacji nauczania religii między budżet państwa a budżety samorządowe jest natomiast zagadnieniem mieszczącym się w swobodzie politycznej ustawodawcy w obszarze finansów publicznych. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem właściwym do formułowania ocen i postulatów w tym zakresie.

Pragnę zapewnić, że RPO stale monitoruje problematykę poszanowania wolności sumienia i wyznania w tym także kwestie dotyczące organizacji lekcji religii i

---

¹ Por. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/wciaz-za-malo-pieniedzy-na-szkoly-i-przedszkola.html>

² Por. M. Olszówka, Art. 53 [Wolność sumienia i wyznania], [w:] Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1– 86, red. M. Safjan, L. Bosek, Legalis 2016 i wskazana tam literatura.

etyki w szkołach publicznych. Mam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia okażą się dla Pana Prezesa przydatne.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/